

Bona nit:

“Creo que el escritor es el hombre que sabe recoger los sentimientos, las ansiedades y los deseos de muchos y expresarlos a través de una sola voz, en un solo proyecto. Creo que escribir es un arte ambiguo, raro, y, a veces, lo es hasta un modo irritante, porque exige la soledad, se escribe en silencio, a solas, pero no alcanza su fin si no es con los otros, con los lectores.”

Això ho deia ja fa uns anys el magnífic escriptor de Tavernes de la Valldigna, Rafael Chirbes. Forma part d'una conferència que va pronunciar davant uns alumnes d'institut, i que va publicar junt a altres textos amb el títol de El novelista perplejo. Jo el signaria des del principi fins al final, i em quedaria amb la última frase: ...l'escriptura és un acte solitari, molt solitari, però no serveix de res, no es verifica, fins que l'obra resultat d'aquest procés de concentració no és posat a l'abast dels lectors.

Una de les poques coses que tinc clares d'aquest ofici d'escriure dins el qual tot just comence a

mourer'm és que una novel·la, un poema, no està acabat fins que el lector no hi posa la seua mirada. Fins que el lector no reescriu l'obra i la torna a l'autor en forma de reacció, de pregunta, de comentari o de silenci. Per això, cada vegada que intente escriure una novel·la ho faig des del respecte més absolut al lector. Per això, i perquè sé com és de difícil que aquest lector es decidisca per la teua obra quan s'enfronta a la taula de novetats de la llibreria.

Jo sóc periodista de formació, i potser no queda gens bé que diga el que ara diré, però estem entre amics.... Una de les preguntes que menys m'agrada que em facen és la típica de "*Per què escrius?*" A mi em venen ganes de contestar "*perquè em dóna la gana*". Ja sé que no cal ser tan mal educat, i intente donar-li la volta a la resposta, però realment, en el fons, escric perquè vull i perquè m'ho passe bé fent-ho. Normalment, darrere de la pregunta de per què escrius hi ha el desig gens amagat que l'escriptor conteste allò que queda tant bé de..... "*perquè ho necessite, tinc una necessitat vital d'escriure, he fer-ho cada dia, no puc anar-me'n*

a dormir si abans no he escrit no sé quants de folis,.....” He de reconèixer que queda molt bé, però no és el meu cas. Repetisc que jo escric perquè m’agrada fer-ho, perquè sempre m’ha agradat contar històries.... per això potser em vaig fer periodista, per explicar el que veia, o el que passava, o el que jo pensava que podria passar.....

El pas de la crònica a la novel·la va ser ben bé per casualitat... Per accident..... Per inconsciència. El meu pas a la novel·la va ser per enamorament, perquè no sé si li passa a tot el món, però últimament em vaig trobant personatges que em demanen que els escriga. Personatges que només habiten dins el meu cap, que només em parlen a mi encara que em trobe dins una sala plena de gent. Ja sé que si hi ha algun metge a la sala em diagnosticarà esquizofrènia: no és això, els ho assegure.... Es tracta de personatges que jo he anat treballant fins a convertir-los en persones. Només quan són persones les puc escriure. Per això em costa tant explicar quin és el meu procés de creació de les novel·les. Sóc incapaç de teoritzar sobre això. Les meues novel·les són els meus personatges. Ells les construeixen. Ells,

sempre amb la meua atenta mirada, les fan evolucionar.

Ja sé que queda estrany i poc acadèmic. Potser superficial.... Ja ho sé... Però com que ja us he dit que la meua formació és la de periodista, estic curada d'espants.... El primer dia del primer curs de carrera, a la facultat, el professor de Teoria de la Comunicació, que, casualment era l'actual Conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Joan Manuel Tresserras ens va escriure una frase a la pissarra que s'atribueix a Manuel Vázquez Montalbán: “” *No li digues a la meua mare que sóc periodista, digues-li que sóc pianista i treballe en un bordell*”””” I en aquella època encara no s'havien inventat ni les *tómboles* ni els *tomates* ni les *nories*.... Ara compreneu per què els personatges se m'apoderen i de tant en tant hem de mantindre una lluita aferrissada perquè sinó, la narració se n'aniria cap a llocs insospitats.

Amb tot, ser periodista també té coses bones. La millor de totes és que des de sempre, la meua ferramenta de treball, la meua eina, la matèria primera amb què he de fabricar el producte és ... SA MAJESTAT EL LLENGUATGE.... les paraules, la

gramàtica, l'idioma.... És la metàfora del fang, de José Saramago.... modelar i modelar aquest fang, les paraules, les frases, per construir una figureta i una altra i una altra.... i totes juntes, aquestes figures, acaben formant una escena i tenen un sentit. Jugar amb la sonoritat, amb els signes de puntuació, saber cridar l'atenció amb un gir inesperat. I tot això fer-ho a mà.... sense motlles, molt a poc a poc, amb gust. Això és per a mi, escriure una novel·la.

És rar, tot això, sí, però a mi em sembla una meravella, una troballa fantàstica. Tant, que m'hi he quedat a viure.... Tant, que ja m'atrevisc a dir, de tant en tant, que, a més de periodista, sóc escriptora, una paraula que em continua fent molt de respecte..... Tant m'ha agradat que ara sóc a Alzira, rodejada d'escriptors amb una trajectòria molt més llarga i lluïda que la meua, i amb els quals tinc en comú que tots tenim en un lloc preferent de les nostres cases la figureta d'aquell homenet despullat que només posseeix un objecte. Només té un llibre a les mans. Es tapa la cara amb el llibre. Mira el llibre i veu la vida. Manolo Boix el va posar molt amunt, tal vegada per poder tenir una millor perspectiva del món,.... però si

això no és suficient, si amb l'observació no n'hi ha prou, el llibre que té a la mà, com afirmava Chirbes, segur que l'ajudarà a comprendre aquest món que no sempre és tan redó com ens mostren a l'escola, o ara, de manera més moderna, com ens deixa veure el senyor google earth.

I això és el que busquem els lectors en la literatura. Una explicació del món. A través de la lectura busquem plaer, busquem bellesa, ens busquem a nosaltres, busquem a l'altre, i què trobem? Trobem complicitats. Això fa que ens associem a uns determinats autors i ens separem d'aquells que no ens interessin, d'aquells que perpetren un discurs amb el qual no connectem. Els autors que estimem, els seguim, percebem la seua evolució, i, finalment, ens fem els seus amics. Això és el que busco jo. Per això les meues lectures són sempre caòtiques i compulsives. Caòtiques perquè no segueixen cap mètode. No tinc criteri a l'hora de triar el que llig. Normalment em fie de les recomanacions d'un parell d'amics amb les quals compartim gustos literaris. També m'agrada anar a la llibreria i mirar totes les taules, tocar els llibres i llegir-ne els títols. Normalment,

m'agraden tots els títols de les novel·les dels altres. És més, moltes vegades faig l'absurd exercici d'inventar-me de què va la novel·la a partir de la lectura del títol. És un exercici molt interessant aquest de construir una història partir d'una frase, però a banda d'això hi ha una comportament que no puc evitar: Jo, directament m'enganxe a un autor que m'agrada i ja no l'abandone. Per exemple, vaig descobrir tard, potser massa tard, Paul Auster, però vaig entrar directament a la secta dels austerians i no vaig parar fins que no vaig llegir tot el que s'havia publicat ací d'ell. Els últims anys, tot i que hi ha qui parla d'una certa decadència del seu talent, no he evitat llegir el Viatge per l'Scriptòrium, que tan males crítiques va tenir, o darrerament, l'Home a les fosques. No m'importen aquestes crítiques dolentes.... Jo com en els matrimonis catòlics: *"en la salut i en la malaltia, en l'excel·lència, i en la normalitat.... "* I el mateix m'ha passat amb altres autors que no puc evitar llegir: Roberto Bolaño, l'esmentat Rafael Chirbes, últimament Lolita Bosch, John Banville, Hruki Murakami.... i tants d'altres.

I també els autors valencians. Ací en som quatre, però fora, als racons de les llibreries, n'hi ha molts d'altres. Aquests dies es parla d'una certa renaixença de la literatura feta des de València. Jo no sé si això és així o no. Es parla del fenomen Baixauli, també guanyador del Premi Ciutat d'Alzira, i que ara ha revolucionat les lletres catalanes amb L'home Manuscrit, un monument de novel·la. Tímidament es parla als mitjans de fenomen Baixauli, sembla que ara hi ha gent que se n'adona que ací baix, ho dic amb totes les cometes del món, també es fa literatura. Ara em pose seriosa. Literatura, se n'ha fet sempre. Fluixà ho ha recordat en la seua intervenció. Bona i roïn, com a tot arreu. Tant de bo que les fronteres mentals comencen a desaparèixer, i tant de bo el vintè aniversari dels Premis Ciutat d'Alzira contribuïsquen a la visibilitat dels escriptors i escriptores valencians.

Gràcies.